

2
DIVINA ADFVLGENTE GRATIA,
EXERCITIVM ACADEMICVM

DE

VESTALIBVS
ROMANORVM,

QVOD

EX CONSENSV AMPLISSIMI SENATVS
PHILOSOPH. IN ILLVSTRI ACADEMIA
ABOENSI,

SVB PRÆSIDIO

VIRI CELEBERRIMI
MAG. HENRICI HASSEL,

ELOQVENTIÆ PROFESSORIS REG. ET ORD.
h. t. DECANI MAX. SPECTABILIS,
PRO

SVMNIS IN PHILOSOPHIA HONORIBVS
PVBLICÆ DISQVISIONI SVBMITTIT

FREDERICVS LIUNGQWIST,
SVDERMANNVS.

IN AVDIT. MAJORI AD DIEM *XII* JUNII A. MDCCXXXII.
HORIS ANTE MERIDIEM CONSVETIS.

STOCKHOLMIÆ, TYPIS WERNERIANIS.

Clarissimo Philosophiæ Candidato
DOMINO
FRIDERICO LIVNGQVIST,
Amico Certissimo,

FLos Juvenum LIVNGQVIST, Virtutis Cultor ab ovo,
Quas Tibi jam laudes, quæ Tibi vota feram?
Noxia vitasti vitiorum Saxa juventa:
Hinc Tibi Musa novum sternit Honoris iter.
Vestales retegis: vestit Te Vesta corollis:
Tibi placuit multum Vesta; Minerva magis.

Festinanter gratulatur
Eric, A. Sundius,

Proë-



Proëmium.



NOtitiã quidem summi cujusdam Entis animis hominum firmiter impressã esse, certissimè constat: dolendum vero est, cultum quem unico illi Supremo Numini debent mortales, apud eos imprimis qui revelationis lumine destituuntur, ad innumeros pene fictitios Deos se extendisse. De Romanis tuto hoc affirmare possumus, tot eos admisisse numina quot superstitiona unquam gens sibi fingere potuisset. Notatu tamen dignum est, eos non minus ac alios populos, unum

præcæteris, Jovem puta, ut maximum & tanquam reliquorum Deorum Principem ac Præsulem coluisse. In ordinem etiam Majorum & quidem inter primarios, Deam Vestam collocarunt; de cujus sacerdotibus quæ a Dea cujus sacra curabant Vestales dictæ sunt; non nulla publicæ luci exponere constitui. Tuum itaque candorem L. H. etiam atque etiam mihi adprecor, velis innoxia hæc conamina temporis angustia nimis coarctata, pro solita Tua Modestia mitiori subjicere censuræ.

§. I.

Vocis etymologiam expendit.

Circa nominis enodationem quod in fronte dissertationis occurrit, tres discrepantes sententias deprehendimus. Harum prima illorum, qui græcæ id originis esse, & a nomine ἑστία focus derivatum volunt, ut Xenophon pæd. 8. Πρᾶτον μὲν ἑστία ἑστίας & in proverbio: ἀπ' ἑστίας ἀρχῆ. Idem Cicero a) rotundo ore fatetur: *Nam Vestæ nomen ait a Græcis: ea est enim, quæ ab illis ἑστία dicitur;* quibus mox rationem denominationis hæc subnectit: *Vis autem ejus ad aras & focus pertinet;* & etiam alibi: b) *Cumque Vestæ, quasi focus verbis, ut græco nomine est appellata (quod nos propè idem græcum interpretatum nomen tenemus)*

a) De nat. Deor. Lib. 2. 27.

b) De leg. L. 2. 12.

mus) concepta sit. Aliam alii fovent sententiam, qui natale illius solum in Chaldæa quærunt, contendentes nomen Vestæ compositum esse ex Chaldæo vocabulo אשׁתא quod ignem denotat, quæ opinio cum præcedente veritati proxime accedit; Quatenus enim superstitiosus hic cultus in ignis assidua asservatione præcipue constabat, qui mos Chaldæis vetustissimus fuit, vid. Maim. L. III. colligere haud absurdum videtur nominis originem cum umbra prisca cultus apud recentioris ævi homines remansisse. Dantur adhuc alii qui vocem hanc in Latio ortam esse afferunt, quorum nonnulli a *vi & stando* derivant, ut Ovidius c)

Stat. vi terra sua: vi stando vesta vocatur.

Nonnulli vero a *vestiendo* deducunt, jucunde ad rem nomine signatam alludentes; terra quippe inquit variis rebus ornata est, quæ illam vestimenti alicujus instar ambiunt. Terram autem Vestæ designatam fuisse Ovidius hisce verbis testatur:

Et quantum a summis, tantum secessit ab imis

Terra. Quod ut fiat, forma rotunda facit.

Par facies Templi: nullus procurrit in illo

Angulus. A pluvio vindicat imbre tholus.

Quod vero profani homines perpetuo igne cultum

exhibuerant terræ, hoc inde factum, quia hæc in fe
igneam vim habet, quæ tanquam anima ejus semper
vivit, & varias exferit operationes. Ex jam dictis
constare arbitror, diversas has nominis derivationes
non sibi invicem oppositas, sed potius subordinatas
esse, adeoque in unum quasi antrum concurrere; qua-
re Lectori integrum, eam ex recensitis eligere, quæ
optima videtur.

§. II.

Initium & auctorem cultus ac Templi tradit.

Vtrum primordia hujus cultus Græcis recte ad-
scribenda sint nec ne, nostram heic controversiam
non facimus; illud autem fide Scriptorum explora-
tum habemus, eum ab Ænea primo in Italiam alla-
tum esse, ibique per plures annos etiam ante Ro-
mam conditam viguisse, & post templi constructio-
nem in primis apud Albanos adhuc ejus usum ob-
tinuisse; de qua re inter alios ita Juvenalis:

Ignem Trojanum, & Vestam colit Alba minorem.

De templi autem conditore & solemnium rituum in-
stauratore inter Scriptores non convenit. Nonnulli
enim Romulo, alii iterum Numæ Pompilio hoc tri-
buunt. In priorem sententiam Propertius, Cicero
alii.

aliique ire videntur, quos omnes Dionysius refellit; ostendendo Romulum nullum publicum Vestæ templum exstruxisse, nec focum sacri ignis, nec ordinem Vestalium instituisse; sed focos tantum curiales dicasse, ad quos Curiones sacra peragerent; Numæ vero Pompilio hoc adscribendum esse validis argumentis propugnat. Hic enim templum in honorem Deæ Vestæ Romæ primum erexit, virgines ad ministerium legit, certum earum numerum, definivit, omniaque ad sacros ritus spectantia constituit. Ædificationem hanc anno urbis quadragesimo, imperii Numæ secundo factam esse, Lipsius tam ex aliis monumentis, quam ex versibus Ovidii sequentibus haud inepte concludit:

*Dena quater memorant habuisse Palilia Romanam,
Cum flammæ custos urbe recepta Dea est.*

Eandem cum Dionysio & Lipsio omnes fere profani Scriptores, qui accuratius hanc rem tractarunt sententiam tuentur.

§. III.

Modum eligendi, numerum & conditionem electarum ostendit.

Præmissis sic generalioribus, ad ea, quæ scopum propius feriunt pedem promovemus, initium ab electione

ctione facientes. Qui modum hunc describunt, *capiendi* vocabulo communiter uti solent, de cujus significatione ex lege Papia d) certiores reddimur, qua sancitur, *ut Pontificis maximi arbitrato virgines e populo viginti legantur: sortioque in concione ex eo numero fiat: & cujus virginis ducta erit, ut eam Pontifex maximus capiat, eaque Vestæ fiat.* Juxta hanc legem Pontifex quidem Maximus debuit, certam eligendi rationem observare; accuratiores tamen notarunt id non semper necessarium fuisse. Si enim quis filiam suam sponte Vestæ offerret, sine electione adoptabatur, modo donis prius requisitis prædita erat. Ad sacerdotium summa integritate, pudore ac virtute conspicuas virgines (salvis religionum observationibus) interdum etiam coactas fuisse notum est, qui tamen casus ad primordia tantum cultus hujus rectius referatur, quum privilegia ac stipendia sacerdotum nondum adeo bene disposuerant Romani. Omnes quæ eligebantur communi quadam initiationis formula a Pontifice *Amatæ* dictæ sunt, quod ex libro Fabii Pictoris constat. Causam denominationis à prima Vestali deducunt, cui nomen *Amata* fuit, quod inde tanquam honoris signum reliquis quæ huic successerunt, impositum est. Primum Numa quatuor creavit, quarum nomina varie à variis redduntur. Hisce duæ deinceps a Servio Tullio, seu quod aliis potius arridet a Tarquinio Prisco additæ sunt, quem nu-

d) ~~Agellius~~ Agellius Lib. I. cap. 12.

numerum senarium ad sua usque tempora servatum fuisse Dionysius & Plutarchus scribunt. Neminem sordida stirpe ortam sacerdotali muneri admotam fuisse, nec cujus Parentes alter ambove servitutem subissent, nec filiam extra limites Italiae habitantium referunt scriptores. Ad hæc eam capere non licebat, quæ Parentibus orbata, aut vivo patre in avi potestate erat; nec eam quæ lingua balbutiente debili aurium sensu alioque corporis vitio laborabat. A coactione autem Pontificum decreto omnes immunes erant, quarum genitores sacra munia obibant, cujusque soror antea sacerdos erat; nec non cujus patres aut supra filios non habebat, vel cujus matri cum viro litigium intercesserat, & quæ extra matrimonium jam vivebat. Sciendum præterea est, sive invita ad sacerdotium cogeatur, sive volens & ex consulto ipsa id affectabat, ætatis rationem semper habitam fuisse; neminemque minorem sex, aut majorem decem annis admissam.

§. IV.

Munus Vestalium sistit.

Inter præcipua munia sacratis virginibus demandata, assidua ignis custodia referenda est; quem sine intermissione alternatim servarent, ac ita in dies alerent, ne sua negligentia extingueretur, sed æternus & sempiternus permaneret. *In primis focum Vestæ virginibus colendum dedit, ut ad simulacrum cæle-*

stium siderum, custos imperii flamma vigilaret. Ita Florus e) & Cicero. f) *Virginesque Vestales in urbe custodiunt ignem foci publici sempiternum.* Quotannis autem novus ignis etiamsi non fuisset extinctus, cum anni initio accendebatur, idque prima die Martii a quo annum numerare cœperunt. De annua hac accensione ita Ovidius g).

Adde, quod arcana fieri novus ignis in aede

Dicitur, & vires flamma refecta capit.

Alii existimant nihil præter inextingvibilem ignem curæ Vestalium concreditum fuisse; alii autem præter hunc fatale quoddam imperii pignus ut a Livio h) appellatur, vel *sacra quædam vulgo incognita*, quod Dionysio aliisque magis placet; quæ in penetralibus sacris & penu Vestæ velut in sanctiori recessu diligenter reservarentur, solis Pontificibus & sacerdotibus nota. Hac de re suspicandi haud leve argumentum ab incendio templi sibi arripiunt. In tristi enim hoc casu Lucium Cæcilium Metellum, virum Consularem, Zeli sui erga patriam religionem præclara edidisse documenta tradunt. Nam in ardens penetrabile irrumpeus, arcana illa sacra à Vestalibus deserta, magno cum vitæ discrimine ab igne eduxit. De quo egregio facto Poëta in hunc modum canit:

Dixit, & irrupit: factum Dea rapta probavit;

Pomificisque sui munere tuta fuit.

e) Lib. 1, 2. f) De leg. Lib. 2. g) Fast. Lib. 3. h) Hu-
Lib. 26.

Huic jam fundamento varias conjecturas superstruunt, statuentes alii, arcana hæc sacra in sanctuario tanta cura abscondita, non aliud quam Trojanæ Palladis simulacra fuisse: quæ iterum alii Æneam secum in Italiam adduxisse, & primo Lavini mansisse, deinde Albam, postea autem exstructo templo, Romam transportata fuisse ajunt. Alii denique volunt, hanc effigiem eandem esse, quam Ilienses cælo delapsam prætendunt. Qui adhuc aliquanto accuratius rem considerasse sibi persuadent, fingunt duo dolia haud ita magna in conclavi reservata fuisse, alterum apertum & vacuum, alterum plenum & obsegnatum. In sacrificando die nocteque Vestales occupatas fuisse, tam ex aliis quam ex Seneca i) videmus. De modo autem & ipsis hostiis harum scriptores narrant; hoc tantum ex Rosino k) haurire licet, non eosdem ritus in hujus Deæ sacrificiis ac in aliorum usurpatos fuisse: *Nam sal inquit rufum tantum offerebatur, quod in calicibus fictilibus asservabatur.* In nummis præterea complurimis in memoriam Vestalium signatis, sacrificia, vasa sacra & amictus sacerdotalis conspicitur.

§. V.

Privilegia ac stipendia, item insignia sacerdotalia continet.

Ardua Vestalium officia dignitatibus & præmiis

B 2

haud

i) De provid. cap. 5. k) Rom, antiqu. cap. 12.

haud exiguis grata & jucunda reddebantur. Tanti enim honores à populo illis delati sunt, ut majores appetere non potuissent. Quam primum ad sacerdotale munus obeundum adoptata quædam erat, testandi jus accepit, & ab omni Patris ac Curatoris potestate libera evasit. Suffragia & decreta earum adeo sancta & inviolata habita sunt, ut ea corrigendi facultas nulli Magistratui competeret. Diffidia & seditiones optime composuerunt, quarum intercessionibus exacerbati civium animi sæpius demulcebantur. Illarum fidei arcana consilia & molimina æternæ quasi oblivioni mandabantur. Præter hæc tantæ æstimationis erant, ut tutelæ & decoris causa, exeundi libertas nemini earum nisi præeunte lictore concessa esset. Si obviam quis exeunti veniret, sive Prætor sive Consul erat, de via decedere necessum habebat. Si quis autem capite plectendus forte occurreret, a mortis pœna liberabatur. Oppressis & injuria affectis commune asylum erant; quare ad se fugientes a vi protegere, & à cujusvis Magistratus imperio defendere poterant. Ut alia prætereamus inter minimas prærogativas non illa censenda est, quod totum vitæ suæ curriculum in cælibatu transigere non cogerentur, sed absolutis triginta ministerii annis nubendi facultatem haberent; quam tamen conditionem ut rem ominosam per paucas amplexas fuisse, narrant scriptores. Tota unius cujusque sacerdotii ætas pro di-

diversitate muniorum in tria decennia dispartita erat; in primo discebat, in secundo sacra curabat, in tertio denique alias docebat. Publicis impensis sacerdotes hæ sustentabantur & juxta mentem Lipsii de redditibus agrorum, quos Numa in publicum stipendium iis olim ordinaverat; quod sublevamen Augustus deinde auxit, referente Suetonio l). Ingentibus pariter pecuniæ summis suppellectilem earum refectam interdum fuisse, Tiberii exemplo patet; quem Tacitus m) refert, Cornelix virgini quæ in locum Scantix capiebatur H. S. vicies dedisse, ut victus ita & amictus tam sanctis ministris splendidus erat. Albam vestem eamque prætextam gestabant, capite vittato crinibusque paulum crispatis incedebant; unde Ovidius. n)

Ignibus Iliacis aderam: cum lapsa capillis

Decidit ante sacros lanæa vitta focos.

Idem in sculptis imaginibus & variis nummis, ut in §. præcedenti monuimus videre est; plura in hanc rem qui desiderat, scriptores in dissertatione passim citatos consulat.

§. VI.

Ignis extincti accensionem pœnamque exstinguentium indigitat.

Perpetui ignis curam ut rei sanctissimæ, a Vestalibus sollicitè actam fuisse, ex § 4 audivimus. Hujus

B 3

cultus

l) Cap. 31. m) III. ann. n) Fast. Lib. 3.

cultus ac veneratio in animis superstitiosæ plebis adeo altas egerat radices; ut non rem terrenam, sed donum cœleste custodiri crediderint. Hinc etiam si ministrantium incuria aliquando exstingueretur, casum maxime tristem non gravi carentem portento accidisse lugebant. Tunc *publica privataque intermittebantur negotia, eratque justitium indictum, donec procuratio solemniter institueretur* ait Rosinus o) Causa forsitan probabilior assignari non potest, quam quod stulti homines religionis jacturam civitatis ruinam & totius Reipublicæ malum inde frustra timerent. Ignem exstinctum ab alio accendere non fas erat, sed opposita attritione duorum asserum novus eliciebatur. Non nulli vero statuunt eum ex radiis solaribus per vas vel æneum vel fictile artificiose ad hoc præparatum exceptum fuisse; qui mos cum antea Græcis familiaris fuisset, a quibus Romani cultum & sacros ritus primum mutuati fuerant, & ab illis acceptos sancte retinere, non sine rationibus hisce pariter adscribitur. Vestalis quæ hoc modo peccabat, verberibus a Pontifice Maximo in conclavi & loco penitus abstruso severe afficiebatur, ut ex Valerio Maximo, Livio, Festo Pompejo aliisque constat.

§. VII.

o) Antiq. Rom. cap. 12.

§. VII.

Supplicium stupratarum ac interitum sacrorum refert.

Vt ignis purus est, ita custodes ejus castæ & impollutæ Virgines essent, quæ ab omni corporei contagii labe diligenter sibi caverent. Quando autem ante annum ab electione trigessimus adulterii suspicio in aliquam earum conferebatur, conuocato a Maximo Pontifice consilio de facto diligenter inquirebant; cujus si rea convinceretur, miserrima mortis pœna de Collegii sententia eidem constituebatur. Statuto enim die in subterranea fovea ad portam Collinam intra mœnia præparata, viva sepeliebatur; cui aliquantum panis, olei & lactis lagena cum ardenti lucerna apponebantur, quasi dicente Plutarcho: *Corpus abominarentur maximis consecratum ceremoniis fame conficere.* Stupratores pariter gravissimas delicti pœnas sanguine & plagis ad necem usque solvebant. De antiquitate hujus supplicii non omnes consentiunt. Alii illud cum institutione ipsius cultus coævum esse asserunt; alii a Tarquinio Prisco qui numerum Vestalium auxit introductum volunt, ut Dionysius & Lipsius; antiqua autem lege sancitum fuit, stupratam capite plectendam, vel ad Numæ edictum, lapidatione e medio tollendam esse. Causas tam horrendæ pœnæ si quæsieris, probabiliorẽ Ovidio neminem assignasse credo: ita enim ille:

Sic incesta perit: quia quem violavit, in illam

Conditur: & tellus vestaque numen idem est. Im-

Impura itaq; delinquentium corpora ab ea erant puni-
 enda, in quam peccarunt: Vesta nimirum quæ illis idem
 ac terra quam ut partem læsam viva illatum oblatione
 oportuit expiari. Huic causæ exemplum proxime
 adnumero, per quod reliquæ sacerdotes ab ejusmo-
 di nefandis sceleribus deterrerentur. Multa adhuc
 de miserrimo hoc mortis genere dicenda forent, quum
 autem plurimi viri eruditi prolixè hac de re ege-
 rint, crambem bis vel sæpius coctam recoquere su-
 persedeo. Detempore quo supersticiosus hic cultus
 desuit, inter omnes fere scriptores convenit ad Chri-
 stianos nimirum Imperatores eum viguisse. Primum
 vacillare quidem & ad interitum vergere videbatur;
 imperio autem Theodosii M. penitus abolitus est; Ille
 enim templa paganorum clausit & sacrificia abrogavit,
 Confer Symmachi epistolam & Zosimi librum quintum.

Gloria sit Patri, Nato sit gloria sancto.

Gloria Spiritui, Triadi sit gloria sacre.

THESES MISCELLANÆ.

- §. I. Moderata *ορέξις* in philosophando non est improbanda.
- §. II. Philosophia eclectica sectariæ præferenda est.
- §. III. Existentia spirituum ex attributis & operationibus probatur.
- §. IV. Morbi intellectus habituales plurimi ex præjudiciis
 oriuntur.
- §. V. Notitia legis naturalis potentialiter non autem actua-
 liter innata est.
- §. VI. Lingua Hebræa antiquissima omnium merito censetur.